

London. Pompa s-a aflat în dotarea Companiei de Pompieri București începând din 1902 (Fig. 424). În expoziție se mai poate vedea o fotografie din anul 1900 redând un exercițiu al pompierilor bucureșteni pentru testarea unei pompe cu aburi „Merryweather”.

Un *curiosum* în cadrul tipologiei pompelor pentru stins incendii cunoscute în România este:

- **Motopompa Fiat**, montată pe un car de unelte **Kernreuter Wien**, model 1920. Pompa are un motor cu patru cilindri pe benzină, aprindere cu magnetou Bosch, răcire cu apă, bloc motor marcat „Fiat”. Ea este prevăzută cu două guri de absorbție, în stânga, și două guri de refulare în dreapta. Trăsura pe care este montată pare să fie refolosită, fiind un model mai vechi, cu suspensie pe arcuri foi, banchete laterale pentru servanți, suportți

Fig. 424. București. Muzeul Național al Pompierilor: pompa cu aburi tip Merryweather, model 1895 (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

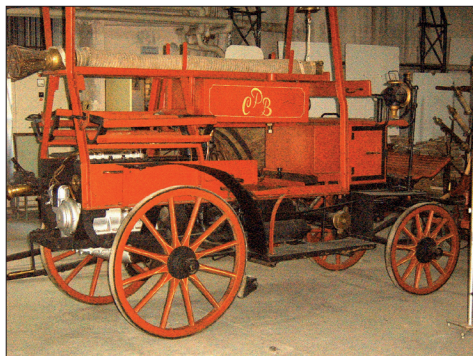

Fig. 425. București. Muzeul Național al Pompierilor: motopompa tip „Fiat” montată pe trăsura „Kernreuter” (Foto: Vasile A. Bălan, 2014)

pentru scară, furtun de refulare apă și tuburi de absorbție. Carul de unelte era prevăzut cu o frână manuală pe roțile din spate și cu două felinare. Pe plăcuța cu marca de fabricație scrie: **Fr. Kernreuter Wien 17/3 Hernalser Hauptgasse 105** (Fig. 425).

Există o fotografie care ilustrează un exercițiu de probă cu una dintre primele motopompe de apă acționate cu mașini cu ardere internă cu benzină tip **Köhler**, de care s-a putut racorda un tub (furtun) de absorbție și mai multe perechi de furtunuri de refulare. Exercițiul a avut loc pe malul râului Someș, la **Cluj**, prin anii 1905-1910. Se pare că randamentul lor a fost optim, dar nu știm în ce măsură s-au putut impune aceste modele, destul de costisitoare (Fig. 426).

Fig. 426. Cluj-Napoca (jud. Cluj). Exercițiu pe malul Someșului Mic pentru verificarea eficienței unei pompe cu motor pe benzină tip „Köhler” (Fotografie din jurul anului 1910)

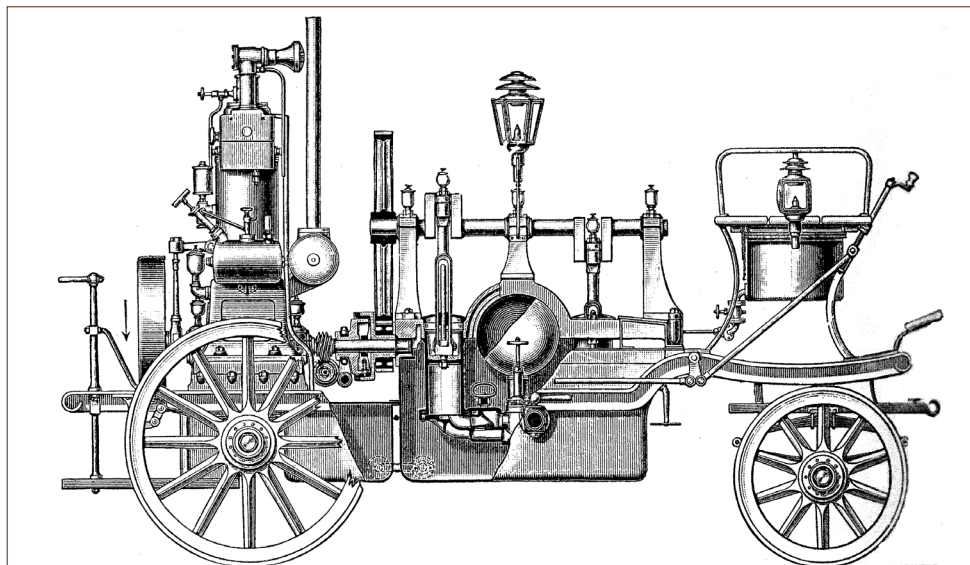

Fig. 427. Înfațișarea în profil (schiță transversală) a unei pompe pentru stingerea incendiilor cu motor de ardere internă tip „Grether“ (după Meyers Konversationslexikon, 1905, vol. 6, p.504 - 505)

La Muzeul Tehnic „Prof. Ing. Dimitrie Leonida” din București se păstrează o pompă pentru combaterea incendiilor construită în jurul anilor 1905-1910 în Anglia, care a funcționat cu aburi. Cu acest model au fost dotate unele unități de pompieri în anii următori, fiind folosite până în preajma anilor 1930. Ea a fost achiziționată de la o școală tehnică din București, unde a servit ca material didactic. Pompa funcționează după același principiu ca și pompa Worthington. Aburul produs în cazan este distribuit la un piston, care acționează pistonul propriu-zis al pompei, care pune în mișcare apa. Aburul era adus la o presiune constantă de supapa dublă de siguranță, care se afla la partea superioară a cazanului, apoi condus la distribuitor prin conducta din stânga inscripției *Shand Mason*, și de la acesta la cilindrul de acționare a pistonului supapei. Pe baza acestei inscripții putem conchide că pompa este de tip **Merryweather** (Fig. 427).

5.4.02. Județul Alba. În **Alba Iulia** au existat preocupări pentru stingerea incendiilor încă în anul 1821, când autoritățile locale au încheiat un contract de cumpărare cu Harangötő Pál, patronul „Fabricii de aparate pentru stins incendii” din Sibiu. În contract se prevede executarea a două pompe manuale de 500 l capacitate, instalate pe un cărucior dirijabil, vopsite și arămate în interior, și o pompă mai mică. Se mai stipula obligativitatea constructorului de a executa și reparațiile ce se vor ivi, pentru buna funcționare. Asociația pompierilor voluntari din Alba Iulia a luat ființă în anul 1873. Aceasta și-a început activitatea cu un efectiv de 80 de voluntari, având o mică remiză în Orașul de Jos. Tot în același loc s-a construit, în anul 1880, o cazarmă cu două încăperi, cu magazine specifice și cu un turn pentru cățărare. În 1909 pompierii voluntari au fost înlocuiți cu un serviciu organizat și obligatoriu.

Fig. 428 a – b. Medalie de pompieri emisă la aniversarea a 20 de ani de la înființarea Asociației Pompierilor Voluntari din Alba Iulia în 20 august 1893

Înființarea Asociației pompierilor voluntari din Alba Iulia a fost sărbătorită 20 de ani mai târziu, adică în 20 august 1893, prin emiterea a două medalii, realizate la monetația care funcționa în acest oraș. Ambele medalii au pe revers stema orașului Alba Iulia (Gyulafehérvár), reprezentând în prim plan pe Arhanghelul Mihail ținând în mâna dreapta sabia ridicată asupra capului balaurului, iar în mâna stângă balanța. În fundal apare un zid de cetate flancat de două turnuri, iar în centru un leu. În ce ne privește, este mai relevantă compoziția heraldică de pe reversul medaliei, care are în câmpul central o platoșă stilizată, așezată pe două cângi încrucișate, de care atârnă câte o găleată, fiecare sprijinită pe cealaltă cangă. Deasupra se află o cască de pompier, iar dedesubt o trompetă. Legenda, plasată între două cercuri concentrice, este redactată în limba maghiară și transmite următorul mesaj: „Asociația pompierilor voluntari din Alba Iulia, aniversarea a 20 de ani de la înființare”. Diametrul ambelor medalii, turnate din bronz, este de 30 mm (Fig. 428 a-b).

Pe reversul celei de a doua medalii, emisă „În amintirea sfințirii drapelului pompierilor voluntari din Alba Iulia 1893 VIII/20”, se vede, în câmpul central, un pompier echipat, purtând cască, pioletul prins la centură, cizme cu tureac înalt, în poziție „pe loc repaus”, cu mâna stângă îndoită la piept, iar în dreapta ținând drapelul asociației, sprijinit cu hampa de sol.

În Alba Iulia s-a păstrat până azi clădirea în care a funcționat în perioada interbelică cazarma de pompieri. Turnul se afla chiar pe colțul format azi de străzile Nicolae Titulescu și Mihai Viteazul cu Piața Alessandria (Fig. 429). În această construcție recunoaștem câteva trăsături

Fig. 429. Alba Iulia (jud. Alba). Sediul formațiunii de pompieri în perioada interbelică (Foto: 2014)

Fig. 430 a - b. Alba Iulia (jud. Alba). Pompă manuală „Tarnóczy“ expusă în fața Inspectoratului pentru Situații de Urgență din Alba Iulia (Foto: 2013)

arhitectonice ale cazărmilor de pompieri, care s-au înălțat după proiecte tip, după introducerea administrației românești în Transilvania.

În fața actualului sediu al Inspectoratului pentru Situații de Urgență din Alba Iulia, pe strada Al. I. Cuza, este expusă o pompă manuală tip „Tarnóczy“ (Budapesta), provenind probabil de la vechea cazarmă a pompierilor. Pompa este montată pe o trăsură hipo cu șasiu metalic, cu bazin propriu de apă, și are suspensie cu arcuri foi, frână de mână pe roțile din spate și două capre pentru servanți, între care se află o vârtelniță pentru furtun turnată din fontă. Recipientul de presiune este sferic, iar pistoanele din bronz sunt montate în V. Pe vârtelniță și pe plăcuța de fabricație montată pe lada de scule scrie numele complet al fabricii: TÁRNÓCZY TŰZOLTÓSZER ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSASÁG BUDAPESTEN (Fig. 430 a – b).

Începând din 1 ianuarie 1948, compania de pompieri din Alba Iulia a fost subordonată administrativ, tehnic și financiar Grupului de Pompieri Brașov.

De același Grup ținea și Secția de pompieri **Sebeș-Alba**, cazarma acestora fiind mutată în cadrul programului de sistematizare a orașului. Cu acel prilej Muzeul Orășenesc (azi Muzeul Municipal „Ioan Raica”) a reușit să recupereze o pompă cu aburi de stingere a incendiilor (Fig. 431 a – c). După cunoștințele noastre, este a doua pompă cu aburi din țară care s-a păstrat până azi cu piesele ei originale, după cea tip Merryweather de la Muzeul Național al Pompierilor (sau poate și cea din Arad?). Deasupra focarului se află cazanul cu apă, care era vaporizată, fiind apoi expulzată prin corpul de pompă spre focarul de incendiu. Pe un dispozitiv de reglare a sursei de apă scrie: „Speisen mit Pumpenwasser” („a se alimenta cu apă de la pompă”).

De aducerea pompei de la Budapesta s-a îngrijit maistrul arămar Eugen Wellmann din Sebeș, devenit apoi celebru pentru faptul că știa s-o pună în funcțiune și s-o întrețină. Evenimentul a fost eternizat într-o poezie cu iz satiric.

Fig. 431 a – c. Sebeș (jud. Alba). *Pompă de stins incendii acționată cu abur expusă în curtea Muzeului Municipal* (Foto: 2013)

Fig. 432. Blaj (jud. Alba). *Remiza cu turn al Gărzii de Intervenție* (Foto: 2013)

Ca urmare a incendiilor din anii 1832, 1845, 1860 (când a fost mistuită o manufactură de pânzeturi), s-a înființat și la Sebeș un corp de pompieri voluntari, care și-a elaborat statutele în anul 1875, tot atunci fiind topografiate pe o hartă toate gurile de apă existente.

O remiză mai mică de pompieri se găsește în orașul **Blaj**. Ea se remarcă printr-un turn supradimensionat, pentru uscarea furtunurilor. Intrarea la garaje, unde s-au amenajat și câteva camere de serviciu, se face din curte (Fig. 432). Acest pichet de pompieri satisface și în prezent nevoile acestui oraș, întrucât Combinatul pentru Industrializarea Lemnului din Blaj a avut un corp propriu de pompieri.

În comuna **Gârbova** mai funcționează și azi remiza de pompieri, construită în perioada interbelică în locul uneia mai vechi. Și la această remiză s-a mai păstrat turnul